

Верховний
Суд

Способи захисту прав та інтересів у корпоративних спорах

Ірина КОНДРАТОВА

суддя Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду

Верховний
Суд

- ✓ документ, який сторони справи іменують як "акт приймання-передачі", може як підтверджувати певні факти та бути документом первинного бухгалтерського обліку, так і мати ознаки правочину, тобто бути спрямованим на набуття, зміну або припинення цивільних прав і обов`язків
- ✓ встановлення правової природи акта приймання-передачі - це питання дослідження як змісту такого акта приймання-передачі, так і інших доказів, наявних у матеріалах справи

визнання недійсним акта приймання-передачі частки в статутному капіталі товариства

Постанова КГС ВС
від 18.07.2023 у справі
№ 910/9159/21

Верховний
Суд

укладення спірного договору є
наслідком господарської діяльності
товариства та результатом
розпорядження юридичною особою
власним майном

Постанова КГС ВС
від 01.09.2023 у справі
№ 909/1154/21

- ✓ рішення загальних зборів учасників господарського товариства про надання згоди на укладення іпотечного договору щодо передачі майна товариства в іпотеку, про внесення змін і доповнень до іпотечного договору, про підтвердження повноважень директора не стосуються та не порушують прав учасника товариства на участь у загальних зборах та на участь в управлінні товариством

Верховний
Суд

Обрання неефективного способу захисту з метою створити підстави для подальшого звернення з іншим позовом або преюдиційну обставину чи доказ для іншого судового провадження

Постанова КГС ВС
від 21.06.2023 у справі
№ 912/318/22

- ✓ Визнання правочину недійсним не з метою домогтися відновлення власного порушеного права (та / або інтересу) у спосіб реституції, що застосовується між сторонами такого правочину, а з метою створити підстави для подальшого звернення з іншим позовом або преюдиційну обставину чи доказ для іншого судового провадження суперечать завданням господарського (цивільного) судочинства, наведеним у ч.1 ст.2 ГПК України.
- ✓ Окреме заявлення позовної вимоги про визнання виконаного/частково виконаного договору недійсним без вимоги про застосування наслідків його недійсності не є ефективним способом захисту, бо не призводить до поновлення майнових прав позивача

Верховний
Суд

- ✓ Спосіб захисту, який обрав позивач (повернення до стану, який існував на момент його виключення), має наслідком позбавлення інших учасників товариства їх часток у статутному капіталі (повністю або частково).

Обрання способу захисту,
що порушуватиме права та
охоронювані законом
інтереси інших учасників
юридичної особи

Постанова КГС ВС
від 31.08.2022 у справі
№ 924/700/21

Верховний
Суд

Позивач повинен довести
правомірність та законність свого
інтересу в ліквідації ОСББ

Постанова КГС ВС
від 06.06.2023 у справі
№ 903/435/22

- ✓ позовні вимоги про визнання недійсним рішення установчих зборів об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (про створення такого об'єднання як юридичної особи) спрямовані на припинення вже створеного об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, а не на захист прав та/або охоронюваних інтересів позивача
- ✓ суд під час розгляду таких спорів має враховувати баланс інтересів усіх співвласників та самого об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, уникати зайвого втручання в питання створення і діяльності об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, які вирішуються виключно установчими зборами співвласників

Верховний
Суд

Обрання неналежного способу захисту, який призведе до поновлення прав у меншому обсязі, ніж прагне позивачка

Постанова КГС ВС
від 18.05.2022 у справі
№ 914/1191/20

- ✓ право чи інтерес мають бути захищені судом у належний спосіб, який є ефективним
- ✓ судовий захист повинен бути повним та відповідати принципу процесуальної економії, тобто забезпечити відсутність необхідності звернення до суду для вжиття додаткових засобів захисту
- ✓ належним способом захисту у даному випадку є звернення до володільця частки з позовом про витребування частки із чужого незаконного володіння

Верховний
Суд

- ✓ відмова у задоволенні позову щодо визнання незаконним наказу Мін`юсту з тих підстав, що така вимога не є ефективним способом захисту права позивача, або з тих підстав, що така вимога може розглядатися як похідна (а не основна), суперечитиме ч. 2 ст. 55 Конституції України.
- ✓ якщо Мін`юст має право скасувати реєстраційну дію у процедурі адміністративного оскарження (квазісудова процедура), і від особи, яка звертається до Мін`юсту зі скаргою, не вимагається у такому разі одночасне чи попереднє звернення до суду з позовом про право цивільне, то суд тим більше має таке право (скасувати наказ Мін`юсту та скасувати реєстраційну дію шляхом задоволення позову).

наказ Мін`юсту може бути оскаржений до суду згідно з прямою вказівкою закону, і відповідати за таким позовом має саме Мін`юст (належний відповідач)

Постанова КГС ВС
від від 11.10.2021 у справі
№ 910/5971/200

Верховний
Суд

Дякую за увагу!